

o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zapolice na lata 2017-2032”

Na podstawie art. 48 ust. 2 i 4, w związku z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405), Wójt Gminy Zapolice **podaje się do publicznej wiadomości informację o odstąpieniu** od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zapolice na lata 2017-2032”.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 i 2 ww. ustawy organ opracowujący projekt dokumentu, może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Jednocześnie odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

W związku z powyższym zgodnie z art. 57 ust. 1 pkt 2 oraz art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko Wójt Gminy Zapolice wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi z wnioskiem o uzgodnienie możliwości odstąpienia przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zapolice na lata 2017-2032”.

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi pismem znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.504.2017.SK z dnia 13.09.2017r. uznał, że projekt „Aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zapolice na lata 2017-2032” nie kwalifikuje się do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi pismem znak: WSI.410.8.2017.AK z dnia 31.08.2017r. wyraził stanowisko, że projekty dokumentów które nie spełniają przesłanek opisanych w art. 46 i 47 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko nie wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i w konsekwencji nie muszą być poddawane opiniowaniu i uzgadnianiu w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. W treści wniosku do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi Wójt Gminy Zapolice zawarł uzasadnienie wynikające a art. 49 w/w ustawy, w którym dokonał analizy zapisów projektu dokumentu i wskazał, że projekt dokumentu nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie ze stanowiskiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi jeżeli projekt dokumentu nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, to nie może być uznany za dokument, o którym mowa w art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, a tym samym nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Biorąc pod uwagę powyższe uzgodnienia oraz fakt, że realizacja postanowień „Aktualizacji Programu...” nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko przy uwzględnieniu uwarunkowań określonych w art. 49 wyżej cytowanej ustawy, odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Niniejsze obwieszczenie zostaje podane do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Zapolice oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Gminy Zapolice przy Placu Strażackim 5, 98-161 Zapolice.

Uzasadnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zapolice na lata 2017-2032” zamieszczono w załączniku nr 1 do obwieszczenia.

W. Oleńcy
mar Witold Oleńczyk

UZASADNIENIE

odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projekt dokumentu pn. „Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Zapolice na lata 2017-2032” zawierające informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405)

- 1) Charakter działań przewidzianych w aktualizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice na lata 2017-2032”**
a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć.

Aktualizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice na lata 2017-2032” nie wyznacza ram dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a jej nadrzędnym celem jest usunięcie, do końca 2032 r., wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice i wyeliminowanie potencjalnego zagrożenia azbestem dla zdrowia ludzi. Powodem aktualizacji „Programu...” jest przeprowadzenie rzetelnej i pełnej inwentaryzacji wyrobów azbestowych i dokonanie zmian na jej podstawie w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice. Obecnie obowiązujący Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice został przyjęty Uchwałą nr XXV/162/12 Rady Gminy Zapolice z dnia 30 listopada 2012 r.

Cel zawarty w aktualizacji „Programu...” pozostaje w ścisłym związku z nadrzędnym długoterminowym celem „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętym przez Radę ministrów 14 maja 2002r. Ponadto jest zgodny z obowiązującym „Programem oczyszczania Kraju z azbestu na lata 2009-2032” przyjętym Uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2009r., który to program utrzymuje cele „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” i aktualizuje jedynie zadania w zakresie odpowiedniego gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest. Ponadto Aktualizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice na lata 2017-2032” ma na celu udoskonalanie, monitorowanie i weryfikowanie mechanizmu działań systemowych w zakresie skutecznej likwidacji szkodliwych oddziaływań azbestu na zdrowie człowieka i środowisko lokalne gminy. Dokument zakłada realizację przedsięwzięć na terenie gminy, polegających na usuwaniu azbestu i wyrobów zawierających azbest z nieruchomości należących do osób fizycznych (mieszkańców gminy). W dokumencie określono szczegółowy harmonogram realizacji zadań związanych z usuwaniem azbestu, monitorowaniem postępu prac, aktualizacją inwentaryzacji oraz sprawnie prowadzoną edukacją ekologiczną. Harmonogram zakłada realizację zadań w perspektywie długoterminowej do roku 2032.

Do pozostałych celów aktualizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice na lata 2017-2032” należą:

- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie gminy Zapolice
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko lokalne,
- aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Zapolice
- instruktaż z zakresu postępowania z wyrobami zawierającymi azbest dla osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych, na których ciążyą określone obowiązki z tytułu posiadania, wytwarzania, składowania, transportu i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych, norm, standardów postępowania oraz procedur odnoszących się do wyrobów i odpadów zawierających azbest
- identyfikacja dostępnych źródeł finansowania oraz zaprogramowanie wsparcia finansowego przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu.

Wykonanie założeń dokumentu nie wiąże się z realizacją przedsięwzięć wyszczególnionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 71). Prace związane z demontażem i transportem wyrobów zawierających azbest nie są zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zasięg realizacji w/w dokumencie obejmuje teren gminy Zapolice o łącznej powierzchni 81 km² i liczbie ludności 5100 osób (stan na dzień 31.12.2016r.). Główne prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest prowadzone będą w obrębie istniejącej sieci osadniczej, na terenach zurbanizowanych. Na terenie gminy Zapolice nie przewiduje się powstania składowiska odpadów azbestowych ani powstania instalacji do przetwarzania wyrobów zawierających azbest.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Aktualizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice na lata 2017-2032” zawiera założenia wynikające z dokumentów wyższego szczebla, tj.:

- Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (KPGO 2014),
- Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028
- Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego stanowiącego załącznik nr 2 do Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

W Aktualizacji „Programu...” przyjęto zasadę realizacji zadań, które służą zmniejszeniu ilości występowania azbestu i wyrobów azbestowych oraz służą zmniejszeniu narażenia zdrowia ludzi na pył azbestowy. Jest to kierunek działań zgodny z wymogami prawa polskiego i Unii Europejskiej. Realizacja Programu jest powiązana z realizacją celów „Odnowionej Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE”. Strategia zakłada „ostateczne zastąpienie substancji wzbudzających szczególnie duże obawy odpowiednimi alternatywnymi substancjami lub technologiami”. Ponadto zagadnienia związane z wyrobami zawierającymi azbest regulują unijne dyrektywy:

- dyrektywa Rady 87/217/EWG z 19.03.1987r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu,
- dyrektywa Rady 96/61/WE z 24.09.1996 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.

Regulacje zawarte w tych przepisach wdrożone są w krajowych ustawach i rozporządzeniach.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska;

Niska społeczna świadomość ekologiczna oraz nieznanymi przepisów prawnych skutkuje niewłaściwym postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest oraz nieprzestrzeganiem narzuconych w aktach prawnych obowiązków dla posiadaczy odpadów. Realizacja założeń programu, tj. edukacji ekologicznej, monitorowania ilości wyrobów zawierających azbest, wsparcia gminy w demontażu i wywozie wyrobów zawierających azbest itp., pozwolą zmniejszyć skalę tego problemu w odniesieniu do szkodliwości azbestu.

2) Rodzaj i skala oddziaływań na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Aktualizację „Programu...” sporządzono m.in. w celu wyeliminowania negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy Zapolice, spowodowanych narażeniem na włókna azbestu, doprowadzenia do sukcesywnej likwidacji negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko oraz do spełnienia w określonym horyzoncie czasowym wymogów ochrony środowiska. Zasięg działań przewidzianych w Aktualizacji „Programu...”, będzie ograniczał się do wykonywania określonych zadań, polegających na sukcesywnym, długofalowym procesie usuwania azbestu z terenu gminy, zgodnie z przepisami i wymaganiami prawa przez uprawnione podmioty, w sposób bezpieczny dla środowiska. Oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji zapisów Aktualizacji „Programu...” będą posiadały zasięg lokalny w obrębie terytorium gminy i związany jedynie z realizacją zadania. Wykonanie działań objętych Aktualizacją „Programu...” nie spowoduje istotnych zmian w środowisku, jak również nie wpłynie negatywnie na istniejące walory krajobrazowe. Ryzyko zagrożenia dla zdrowia ludzi zostanie zminimalizowane, poprzez działania informacyjne i edukację społeczeństwa, stosowanie bezpiecznych procedur, a nawet wykluczone z uwagi na bezpieczne i zgodne z prawem postępowanie, zarówno w trakcie demontażu wyrobów jak i późniejsze zagospodarowanie odpadów azbestowych. Działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest mają charakter trwały i nieodwracalny (pozytywny).

Biorąc pod uwagę zanieczyszczenie środowiska i zagrożenia zdrowia ludności, największy problem stanowi emisja włókien azbestu z ulegających korozji wyrobów azbestowo-cementowych (do których produkcji zastosowano

około 85% ogólnej ilości sprowadzonego do Polski azbestu) oraz emisja włókien azbestu wynikająca z nieprawidłowo prowadzonego demontażu, transportu lub składowania wyrobów zawierających azbest.

Ponieważ azbest wykorzystany jako pokrycia dachowe przez cały czas jego użytkowania stanowi potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi, tylko jego całkowite usunięcie pozwoli na eliminację tego zagrożenia. Wymiana pokryć dachowych jest bardzo kosztowna i proces związany z emisją włókien azbestu przy jego demontażu i transporcie będzie przebiegał z różnym zaawansowaniem w zależności od możliwości finansowych mieszkańców gminy.

Pozyskanie jak największych środków na dofinansowanie prac związanych z usuwaniem azbestu pozwoli na przyspieszenie tego procesu i sprawne zakończenie realizacji programu, a tym samym wyeliminowanie negatywnego wpływu włókien azbestu na środowisko i zdrowie ludzi.

W „Programie...” zamieszczono rozdział poświęcony ochronie dziko występujących zwierząt wraz z opisem możliwych oddziaływań oraz wytycznymi co do zakresu i terminu prowadzenia prac. W rozdziale „Ochrona środowiska” „Programu...” pojawiają się następujące zapisy:

Zaplanowane w Programie zadania z zakresu sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest mogą odbywać się w potencjalnych miejscach odpoczynku nietoperzy oraz gniazdowania ptaków. Należy zatem zapobiegać łamaniu zakazów dotyczących chronionych gatunków zwierząt, o których mowa w § 7 Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016, poz. 2183), a w szczególności dostosować usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków do okresu lęgowego ptaków.

W wyniku prowadzenia tych robót może dochodzić do powstawania kolizji na drodze „siedliska gatunków chronionych”, a „remonty budynku” w wyniku, których zamieszkujące je zwierzęta mogą utracić bezpowrotnie miejsca schronienia bądź gniazdowania (rozrodu), przez co w widoczny sposób zmniejszy się ich populacja (w konsekwencji może dojść do jej całkowitego zaniku). W związku z powyższym koniecznym jest właściwe planowanie i prowadzenie tego typu robót. W przypadku nieodpowiedniego ich wykonywania może dochodzić do naruszania zakazów wymienionych w § 7 w/w rozporządzenia, m.in. zabijania i okaleczania ptaków lub nietoperzy, niszczenie ich jaj i postaci młodocianych oraz ich siedlisk, miejsc gniazdowania, lęgu lub schronień (zakazy). Także umyślne płoszenie i niepokojenie ww. gatunków jest dla nich zagrożeniem, gdyż prowadzić może, m.in. do porzucenia lęgów przez osobniki rodzicielskie. Dodatkowo przeprowadzone zamierzenia remontowe mogą uniemożliwić w przyszłości zakładanie gniazd przez bytujące tam wcześniej gatunki ptaków (np. poprzez montaż podbitek i uszczelnienie wszelkich szpar i nieciągłości elewacji wykorzystywanych wcześniej przez ptaki) lub też sprawić, że dane obiekty nie będą nadawały się w przyszłości do wykorzystania jako miejsca odpoczynku przez występujące tam wcześniej nietoperze (np. poprzez zagrodzenie dostępu do pomieszczeń wcześniej przez nie wykorzystywanych).

Najdogodniejszym terminem usuwania wyrobów zawierających azbest jest okres od 16 października do 28 lutego, przypadający poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt. W tym czasie wykonawca prac może, bez zezwolenia, zabezpieczyć wszelkie szczeliny i otwory wentylacyjne budynku przed zajęciem ich przez zwierzęta i nie dopuścić do założenia gniazd i przeprowadzenia lęgów przez ptaki w następnym sezonie. Natomiast przed przystąpieniem do wykonywania przedmiotowych prac w terminie od 1 marca do 15 października należy bezwzględnie:

- 1) upewnić się, czy w obrębie remontowanych budynków nie występują miejsca lęgowe ptaków lub rozrodu nietoperzy - obserwacje dotyczące zasiedlenia budynku powinny zostać przeprowadzone przez eksperta ornitologa i chiropterologa w okresie możliwie najkrótszym poprzedzającym planowaną inwestycję, tak aby uniknąć przykrych konsekwencji wstrzymania prac,*
- 2) w przypadku stwierdzenia zasiedlenia budynku przez chronione gatunki ptaków lub nietoperzy ekspert powinien wskazać dokładne miejsca ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym tych gatunków można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu wykorzystywane przez te zwierzęta. W momencie gdy planowane działania będą się wiązać z koniecznością realizacji czynności zakazanych w stosunku do nich, tj. z niszczeniem gniazd, jaj, czy też postaci młodocianych, inwestor zobowiązany jest do uzyskania, przed przystąpieniem do prac, zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody, wydawanego w trybie art. 56 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r. (t.j. Dz.U. 2016r., poz. 2134 ze zm.). Odstępstwem od w/w zakazów jest możliwość usuwania gniazd ptasich z obiektów budowlanych, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne w terminie od dnia 16 października do końca lutego, jednak pod warunkiem, iż dla planowanych czynności brak rozwiązań alternatywnych oraz gdy nie będzie to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk (§ 9 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016, poz. 2183). Powyższe zezwolenie może być wydane jedynie w przypadku wystąpienia łącznie trzech warunków, tj.: braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt oraz gdy zachodzi jedna z przesłanek wymieniona w art. 56 ust. 4 pkt od 1 do 7 cytowanej wyżej Ustawy o ochronie przyrody. Brak spełnienia jednego z ww. warunków skutkuje odmową wydania zezwolenia.*

- 3) *po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości, umożliwić ptakom i nietoperzom dalsze występowanie w obiektach budowlanych, poprzez stworzenie na remontowanych budynkach siedlisk zastępczych w postaci, np. budek lęgowych. Ich charakter, lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane przez specjalistę ornitologa i chiropterologa odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej.*
- 4) *w przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez jerzyki *Apus apus*, a w ramach remontu stropodach budynku ocieplono materiałami sypkimi (np. przy użyciu granulatu wełny mineralnej, granulatu styropianu fibry celulozowej), należy całkowicie zrezygnować z pozostawiania otwartych otworów do stropodachów, gdyż materiały użyte do izolacji są niebezpieczne dla tego gatunku.*

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych,

Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań skumulowanych ze względu na to, że prace związane z usuwaniem i transportem odpadów azbestowych będą prowadzone w różnych okresach na przestrzeni kilkunastu lat. Intensywność demontażu i utylizacji pokryć dachowych zależeć będzie od wsparcia finansowego gminy oraz kondycji finansowej właścicieli nieruchomości, na których zinwentaryzowano azbest.

Działania zawarte w Aktualizacji „Programu” nie wskazują na możliwość wystąpienia oddziaływania, które swoim zasięgiem mogłoby objąć kraje sąsiednie. Ponadto znaczna odległość od granicy państwa, w tym zakres (teren gminy Zapolice) i rodzaj prowadzonych prac eliminują wystąpienie oddziaływań transgranicznych. Prace przy demontażu, transporcie i utylizacji wyrobów zawierających azbest prowadzone będą według obowiązujących standardów, procedur oraz norm bezpieczeństwa i higieny pracy.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska;

Przepisy określające zasady bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest narzuciły szereg obowiązków, zarówno na właścicieli obiektów i urzędzeń, gdzie został użyty azbest jak i na prowadzących wszelkiego rodzaju prace związane z usuwaniem bądź transportem czy umieszczeniem na składowisku wyrobów i odpadów zawierających azbest.

W Polsce problematyka bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest została uszeregowana w bloku tematycznym obejmującym łącznie 6 procedur zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej:

- z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004r., Nr 71, poz. 649 z późn. zm.).
- z dnia 13 grudnia 2010r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji i urzędzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011r., Nr 8, poz. 31),

Bezpośrednim oddziaływaniem wynikającym z realizacji Programu może być krótkotrwale zanieczyszczenie powietrza włóknami azbestowymi, w wyniku prac związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest z obiektów budowlanych. Również lokalny hałas wywołany robotami budowlanymi na danych obiektach będzie mieć charakter bezpośredni i lokalny. Pośrednim oddziaływaniem może być zanieczyszczenie gleby będące wynikiem deponowania zanieczyszczeń z powietrza (włókien azbestowych lub substancji ze spalania paliw w pojazdach mechanicznych transportujących materiały zawierające azbest na składowisko).

Aktualizacja „Programu...” zakłada demontaż i usuwanie wyrobów azbestowych przez wyspecjalizowane firmy, działające na podstawie ważnych zezwoleń i zachowaniem wszystkich procedur wynikających z przepisów prawa. W związku z tym realizacja postanowień Aktualizacji „Programu...” poprzez wykonywanie prac zgodnie z przepisami oraz usunięcie z terenu gminy wyrobów azbestowych nie spowoduje wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska. Powodem aktualizacji „Programu...” jest przeprowadzenie rzetelnej i pełnej inwentaryzacji wyrobów azbestowych i dokonanie zmian na jej podstawie w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice. Obecnie obowiązujący Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice został przyjęty na lata 2012-2032.

3) cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywnie wykorzystywanie terenu,

Realizacja Aktualizacji „Programu...” nie będzie negatywnie oddziaływać na obiekty mające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego. Ze względu na rozproszenie obiektów, na których prowadzone będą działania nie będzie również negatywnego oddziaływania w przypadkach gdy teren jest intensywnie wykorzystywany (zwarta zabudowa wsi).

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

Na terenie gminy Zapolice zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody występują następujące formy ochrony przyrody:

- **Rezerwat przyrody „Korzeń”** - leśny rezerwat o powierzchni 34,93 ha powstał na bazie uroczyska Świerczów. Torfowisko na mocy rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 grudnia 1998 r. obejmuje cały oddział 359 na terenie Leśnictwa Korzeń. Celem utworzenia rezerwatu jest ochrona dużej powierzchni torfowiska o charakterze przejściowym oraz dobrze zachowanych fitocenoz olsu torfowcowego i porzeczkowego. Na obszarze torfowiska występuje wiele, bardzo dużych, populacji chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt takich jak grązel żółty, grzybień północny, rosiczka okrągłolistna, rosiczka długolistna, paprotka zwyczajna, widłak jałowcowy oraz żuraw brodziec samotny, bąk, bóbr.
- **Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki** - powołany został uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu z dnia 14 września 1989 roku w celu ochrony cennych walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Park leży w obrębie 9 gmin: Widawa, Konopnica, Burzenin, Zapolice, Sieradz, Sędziejowice, Ostrówek, Rusiec i Zduńska Wola. Jego powierzchnia wynosi 25 330 ha z czego na terenie gminy Zapolice zlokalizowane zostało 4 290 ha (zachodnie i południowozachodnie części gminy związane z doliną rzeki Warty stanowiące 36,5% ogólnej powierzchni gminy). Przedmiotem ochrony w parku są doliny Warty, Widawki i ich dopływów wraz z otoczeniem oraz towarzyszącą tym obszarom naturalną szatą roślinną. W jego centralnej części znajduje się swoisty węzeł hydrograficzny, utworzony przez zbierające się w okolicy Widawy trzy rzeki: Widawki, Grabię i Nieciecz. Obszar parku wyróżnia się w swoim otoczeniu urozmaiconą rzeźbą terenu, a zwłaszcza malowniczymi przełomami Warty, gdzie wysokości względne stoków dochodzą do 45 m, a na powierzchni ukazują się stare utwory wapienne. Wysokie brzegi stanowią jednocześnie naturalne punkty widokowe umożliwiające obserwację rozległych panoram dolin. Szczególnymi walorami krajobrazowymi wyróżniają się meandrujące odcinki rzek, liczne starorzecza, dolinki poboczne, obszary wydumowe, wypukłe formy kemowe i torfowiska. Obszar parku jest interesujący pod względem botanicznym z powodu stosunkowo małych zmian spowodowanych działalnością człowieka. Poza fauną szczególnie bogata jest również flora łąkowa, bagienna i wodna. W stromych, nasłonecznionych zboczach o podłożu bogatym w węglan wapnia spotyka się murawy kserotermiczne, stanowiące dużą osobliwość w centrum Polski. Wśród lasów występujących na terenie parku przeważają sztucznie wprowadzone monokultury sosnowe, choć zachowały się niewielkie fragmenty naturalnych enklaw borów, dąbrów i gradów. Interesująca przyrodniczo jest obudowa biologiczna rzek będąca ostoją wielu gatunków ptaków. Zasady ochrony terenów Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki ustalono również w Rozporządzeniu Nr 30/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 3 listopada 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 380, poz. 2947 z dnia 13 listopada 2006 r.), w którym zawarto cele ogólne:
  - zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, pełni różnorodności biologicznej oraz trwałości i równowagi procesów przyrodniczych,
  - ochrony najcenniejszych fragmentów przyrody naturalnej, wybitnych walorów krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego,
  - przywracanie walorów naturalnych przekształconym siedliskom, zwłaszcza dolinom rzecznych, lasom i innym składnikom przyrody,
  - stworzenie korzystnych warunków do prawidłowego funkcjonowania systemów przyrodniczych, ich trwałości i zdolności odtwarzania,
  - harmonizowanie z uwarunkowaniami przyrodniczymi dotychczasowych form użytkowania terenu i działalności społeczno-gospodarczej,
  - dążenie do sukcesywnej poprawy stanu wszystkich komponentów środowiska, dzięki podejmowanym działaniom infrastrukturalnym i egzekucji obowiązującego prawa,

- zwiększenie świadomości ekologicznej lokalnych społeczności, w tym organów władzy, dotyczącej zachowania całego bogactwa przyrodniczego jako dziedzictwa i dobra wspólne.
- uwzględnienie w rozwoju społeczno-gospodarczym uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, zasobów kulturowych i cech krajobrazu
- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Strefa krawędziowa doliny rzeki Warty”** – o powierzchni 21,7021 ha powołano Uchwałą nr xxviii/199/13 Rady Gminy Zapolice z dnia 27 lutego 2013r. Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest ochrona cennego krajobrazu naturalnego fragmentu strefy krawędziowej doliny rzeki Warty ze względu na ich walory widokowe i estetyczne.
- **Użytek ekologiczny "Rembieszów"** - utworzony w 1995 r. o powierzchni 14,1 ha obejmuje kompleks bagien śródleśnych, dawne zaniedbane stawy oraz Rezerwat Korzeń
- **Użytek ekologiczny "Rembieszów M"** - o pow. 4,32 ha, powstał w 1998 r., w łąkach pod Rembieszowem (działka o nr ewid. 748/2), obejmuje podmokły teren w trakcie procesu naturalnej sukcesji. Niegdyś użytkowany jako łąki, z czasem porzucony, zaczął zarastać turzycami, trzciną, ziołoroślami i olszą. Bez ingerencji człowieka, z biegiem lat zamieni się w zadrzewienie olszowe i trzcinowisko.
- **Użytek ekologiczny "Kalinowa"** - utworzony w 1998 r., zajmowana pow. 1 ha. Podobnie do poprzedniego obszarem chronionym są podmokłe nieużytki, pozostawione roślinności szuwarowej, torfowiskowej i bagiennej.
- **Użytek ekologiczny "Jeziorko"** - utworzony w 1998 r., w pobliżu wsi o tej samej nazwie, pow. 1,34 ha (działka o nr ewid. 192). W jego bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się zbiorowiska roślinności wodno-błotnej z gatunkami roślin i zwierząt chronionych. Jest częścią większego podmokłego obszaru, na którym stwierdzono obecność m.in. rzekotki drzewnej, kumaka nizinnego, bąka, kszczyka, koralodzioba, cyranki, płaskonosy, żurawi. Jest to mozaika siedlisk obejmująca oczka wodne z roślinnością szuwarową, podmokłe łąki i turzycowiska oraz fragmenty zadrzewień.
- **23 pomniki przyrody ożywionej**

Ponieważ wszelkie planowane działania wynikające z Aktualizacji „Programu...” związane są z istniejącymi obiektami budowlanymi położonymi w istniejących jednostkach osadniczych, realizacja działań nie będzie w negatywny sposób oddziaływać na najbliższe formy ochrony przyrody. Realizacja zaplanowanych działań nie narusza celu ochrony i statutu najbliższych form ochrony przyrody, ani nie spowoduje uszczuplenia, fragmentacji lub zniszczenia cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

PODSUMOWANIE

Aktualizacja „Programu” ma na celu dostosowanie zapisów tego dokumentu do obowiązujących norm, procedur oraz aktów prawnych oraz weryfikację ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Zapolice, które zostaną usunięte do 2032r. Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w dalszym ciągu zostanie objęty teren gminy Zapolice. Powodem aktualizacji „Programu...” jest przeprowadzenie rzetelnej i pełnej inwentaryzacji wyrobów azbestowych i dokonanie zmian na jej podstawie w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice. Obecnie obowiązujący Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Zapolice został przyjęty Uchwałą nr XXV/162/12 Rady Gminy Zapolice z dnia 30 listopada 2012r.

Podsumowując należy uznać, że realizacja postanowień Aktualizacji „Programu...” nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, ponieważ:

- dokument ten zakłada wykonywanie prac polegających na demontażu oraz transporcie azbestu ze ścisłym przestrzeganiem wymagań prawa,
- dokument ten nie przewiduje powstania na terenie gminy składowiska wyrobów azbestowych ani instalacji do unieszkodliwiania azbestu ani instalacji do przetwarzania tego rodzaju odpadów
- realizacja zadań dokumentu nie będzie powodować oddziaływań skumulowanych ani transgranicznych
- dokument jak i realizacja zadań w nim określonych dotyczy terenu jednej gminy
- dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
- realizacja założeń dokumentu zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją a w odniesieniu do mieszkańców doprowadzi do poprawy jakości powietrza atmosferycznego.

Realizacja założeń Aktualizacji „Programu...” wpłynie na poprawę stanu środowiska i zdrowia ludzi poprzez:

- sukcesywne zmniejszanie, a docelowo wyeliminowanie źródeł emisji włókien azbestowych,
- doprowadzenie do prowadzenia prac zgodnie z przepisami, co wyeliminuje zagrożenie zdrowia zarówno dla mieszkańców posesji, jak i dla wykonawców prac,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie właściwego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

WÓJT
ZAPOLICE
W. Olczyk
mgr Witold Olczyk